

Internationella Juristkommissionen pekar på brott

Svenska folkrättsjurister kräver:

- **Ställ de som är ansvariga för brott mot mänskliga rättigheter inför Internationella domstolen i Haag!**
- **Västsaharas rätt till självbestämmande måste respekteras av alla länder och förverkligas!**
- **Alla kränkningar av mänskliga rättigheter måste stoppas och förhindras genom att MINURSO:s mandat utvidgas!**

Västsahara har varit ockuperat länge. Den glada sidan är glasklar. FN har erkänt västсахariernas rätt till självbestämmande. Internationella Domstolen har förklarat att Marocko inte har någon laglig rätt till Västsahara.

Den moraliska sidan är också glasklar. Det internationella samfundet har varit en passiv åskådare medan Marocko har kväst varje motståndsytring samtidigt som man har fortsatt att exploatera Västsaharas naturresurser med fullständigt förakt för internationell rätt. En illustration till talessättet "Makten har alltid rätt". Som alltid kan man fråga sig om det är förövaren eller den passive åskådaren som gör det möjligt för en process att pågå så länge.

Detta är ett sammandrag av Cecilia Asklöfs förord till "Trial Observations in Western Sahara. Reports and Legal Analysis", ett gediget arbete på 144 sidor skrivet av svenska folkrättsjurister som professorerna Ove Bring, Said Mahmoudi, Inger Österdahl, docent Pål Wrangle och forskaren Mark Klamberg. Rapporten kom ut i februari med finansiellt stöd av Folke Bernadotte Akademin. Det är främst Hanga Sántha

och Ylva L. Hartmann som har redigerat all information i detta viktiga verk utgivet av Den svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionen.

Juristerna går igenom brott mot mänskliga rättigheter i Västsahara historiskt och i våra dagar, FN:s säkerhetsråds roll, EU:s fiskeavtal med Marocko (FPA), Västsahara och statsbildningen med Kosovo som jämförelse, Brotten mot mänskligheten i Västsahara och så till sist rättegångsobservationerna.

Inget land har erkänt Marockos rätt till Västsahara. Den västсахariska staten SADR är däremot medlem av AU (African Union).

Efter att ha saboterat FN:s folkomröstningsprocess, försöker nu Marocko sälja in idén om autonomi (begränsat självstyre) som en lösning på konflikten, skriver man i rapporten.

FN:s rättschef Hans Corell påpekade redan 2002 i ett brev till säkerhetsrådet att Västsahara fortfarande är ett icke-självstyrande område, eftersom Spanien, den forna kolonialmakten, inte har fört över makten till någon annan. Ändå administrerar Marocko Västsahara som om det vore en del av dess territorium.

Västsaharafrågan sätter ljuset på FN:s misslyckande eller snarare oviljan hos några av dess mäktigaste medlemmar i säkerhetsrådet att genomföra en enkel avkolonisering, säger man.

Amnesty International, Human Rights Watch med flera organisationer har i årtal rapporterat om brott mot mänskliga rättigheter i Västsahara: tortyr, försvinnanden,

rättsvidriga processer, ingen rätt till mötesfrihet, organisationsfrihet, yttrandefrihet, åsiktsfrihet, rörelsefrihet.

Att ifrågasätta kungen, islam eller Marockos rätt till Västsahara är ett lagbrott, ett brott mot "Marockos territoriella integritet". Plötsliga gripanden och polisvåld som inte utreds förekommer också.

Ett stort problem är FN:styrkan MINURSO saknar mandat att övervaka brott mot mänskliga rättigheter. Kravet avvisades åter av säkerhetsrådet 2011.

Västsaharafrågan måste högre upp på säkerhetsrådets prioriteringslista, skriver juristerna. Västсахariska människorättsaktivister i den ockuperade delen av Västsahara försöker nu bygga organisationer och ett civilt samhälle och att protestera. Sedan 2002 har de

Svarta fångelser i El Aaiún, 2005.

mött ett ökande våld från marockansk sida.

ICJ-S bevakade sex rättegångar 2009-2011, flera sköts upp, rättssystemet fungerade inte, observatörer blev själva hotade och fotade. Observationerna kommer att fortsätta.

Hela denna rapport finns att ladda ned på Internationella Juristkommissionens hemsida.

Text: Lena Thunberg

Bild: ASVDH